

RETNINGSLINJER FOR BRUK AV SENSOR

Fastsatt av studienemnda ved Høgskolen i Gjøvik i møte 04.11.08 med hjemmel i Lov 1. april 2005 nr 15 om universiteter og høyskoler §§ 3-3, 3-5, 3-6, 3-8, 3-9, 3-10 og 5-3, samt Studieforskrift for Høgskolen i Gjøvik § 36.

1 Bakgrunn

I Lov 1. april 2005 nr 15 om universiteter og høyskoler (UH-loven) § 3-9 heter det om eksamen og sensur:

§ 3-9. Eksamen og sensur

(1) Universiteter og høyskoler skal sørge for at studentenes kunnskaper og ferdigheter blir prøvet og vurdert på en upartisk og faglig betryggende måte. Vurderingen skal også sikre det faglige nivå ved vedkommende studium. Det skal være ekstern evaluering av vurderingen eller vurderingsordningene.

2 Definisjoner

2.1 Intern sensor

Intern sensor i et emne er normalt emneansvarlig og/eller faglærer. Intern sensor er faglig leder for den ordinære sensuren.

2.2 Ekstern sensor

Ekstern sensor er en sensor som ikke er ansatt ved institusjonen (se også pkt. 3.3) .

2.3 Klage på sensur

Etter UH-loven § 3-9 (5) skal det ved klage på sensur benyttes minst to nye sensorer, hvorav minst én ekstern.

2.4 Vurdering

Brukes om det arbeidet som utføres for å få frem en sensur på studentens kunnskaper og ferdigheter. Vurderingen ender opp i en karakter.

2.5 Evaluering:

Brukes om det arbeidet som utføres for å gjennomgå vurderingene eller vurderingsordningene. Evalueringen ender opp i et dokument som sier noe om vurderingene eller vurderingsordningene er på et faglig betryggende nivå og er upartiske.

3 Oppnevning av ekstern sensor og bruk av karakterskala

3.1 Oppnevning

Ekstern sensor oppnevnes av dekan for inntil fire år av gangen. Ekstern sensor skal ikke være sensor i samme emne mer enn åtte år sammenhengende av gangen. Det utvikles egen rutine for prosedyren omkring oppnevning av sensor med tilhørende standardiserte skjema og kontrakter.

3.2 Sensors kvalifikasjon

Ekstern sensor skal ha minst en av følgende kvalifikasjoner:

- a) være ansatt på høgskolelektor-/amanuensisnivå eller høgre nivå ved universitet, høgskole eller annen forskningsinstitusjon. Ved sensurering på PhD-nivå må ekstern sensor minst ha kvalifikasjoner på tilsvarende nivå
- b) på annen måte ha dokumentert vitenskapelig kompetanse på samme nivå eller
- c) ha erfaring som sensor i vedkommende emne ved universitet/høgskole
- d) gjennom yrkespraksis være særlig kvalifisert innen vedkommende emne

3.3 Ansettelse ved HiG

Ekstern sensor skal ikke være ansatt ved institusjonen (omfatter alle avdelinger ved institusjonen), eller være knyttet til institusjonen som timelærer i funksjonstiden som ekstern sensor. Gjesteforelesninger o.l. av svært begrenset omfang utelukker ikke ekstern person som sensor.

3.4 Kontraktsforhold

Ekstern sensor skal inngå standardisert kontrakt/sensoravtale med høgskolen, og skal få tilsendt og gjøre seg kjent med:

- Gjeldende studieforskrift ved Høgskolen i Gjøvik.
- Til enhver tid gjeldende fag-/studieplan og emnebeskrivelse med pensumliste.
- Retningslinjer for bruk av karakterskala.
- Eventuell sensorveiledning.

3.5 Karakterskala

De generelle kvalitative beskrivelser av karakterskalaen som skal benyttes, er følgende:

Symbol	Betegnelsen	Generell, kvalitativ beskrivelse av vurderingskriterier
A	Fremragende	Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Kandidaten viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet.
B	Meget god	Meget god prestasjon. Kandidaten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet.
C	God	Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Kandidaten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene
D	Nokså god	En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Kandidaten viser en viss grad av vurderingsevne og selvstendighet.
E	Tilstrekkelig	Prestasjonen tilfredsstillende minimumskravene, men heller ikke mer. Kandidaten viser liten vurderingsevne

		og selvstendighet.
F	Ikke bestått	Prestasjon som ikke tilfredsstillende de faglige minimumskravene. Kandidaten viser både manglende vurderingsevne og selvstendighet.

Kilde: Universitets- og høyskolerådet, 6. august 2004.

3.6 Bokstavkarakterenes tallverdi

De mer fagspesifikke beskrivelsene skal være utarbeidet i den enkelte avdeling/fagmiljø med utgangspunkt i hva som er gitt av nasjonale føringer innen hvert fagområde.

Bokstavkarakterene tilsvarer tallverdier slik: A=5, B=4, C=3, D=2, E=1, F=0. Tallverdiene brukes ved utregning når flere deksamener skal inngå i endelig karakter. Det benyttes vanlige avrundingsregler.

4 Bruk av ekstern sensor ved vurderinger

4.1 To sensorer, derav minst én ekstern

skal nyttes for alle besvarelser i følgende tilfeller:

- Ved bedømming av kandidatens selvstendige arbeid i høyere grad (UH-loven § 3-9 (2))
- Ved klage på karakterfastsettelsen (UH-loven § 3-9 (5)).

4.2 Ved muntlig eksamen som eneste eksamensform

og som omfatter 30 studiepoeng eller mer, skal det alltid være en ekstern sensor i tillegg til en intern. Ved annen muntlig eksamen skal det benyttes to sensorer som kan være interne.

4.3 Annen bruk av sensor

skal framgå av emnebeskrivelsen og kan være:

- Sensureres av én intern sensor
- Sensureres av to interne sensorer
- Sensureres av intern sensor. Ekstern sensor benyttes periodisk (angis hvor ofte, for eksempel, hvert 4. år)
- Intern og ekstern sensor sensurerer alle besvarelser (i et emne eller en deksamener)
- Ekstern sensor sensurerer alle besvarelser (i et emne eller en deksamener)

5 Ekstern evaluering av vurderingsordningene i studieprogram

5.1 Hyppighet

Det skal gjennomføres ekstern evaluering av vurderingsordningen for et studieprogram minimum hvert 5. år, som en del av Syklisk evaluering.

5.2 Evalueringen omfatter

Som andre elementer i en ekstern evaluering av vurderingsordningen kan inngå:

- a) Ekstern sensor benyttes ved utarbeidelse av eksamensoppgave, løsningsforslag og/eller fasit og vurderingskriterier i et utvalg av emner/moduler som inngår i de aktuelle studier eller studieprogram
- b) Stikkprøvekontroll av vurderinger gjennomført av interne sensorer i et emne eller en deleksamen.

6 Praktisk gjennomføring av sensureringen

6.1 Emneansvarlig

Den enkelte emneansvarlig skal foreslå hvordan sensureringen skal foregå for de vurderingene som inngår i emnet (deleksamen, prosjektoppgaver, øvinger, slutteksamen etc.). Det kan være ulik bruk av sensorordningen ved de enkelte delene. Dette skal framkomme av emnebeskrivelsen under punktet Sensorordning.

6.2 Studieprogramansvarlig

Studieprogramansvarlig skal i studie-/fagplan gi en oversikt over bruken av sensor i studieprogrammet. Dekan har ansvaret for at loven § 3-9 (1) oppfylles, og at bruken av ekstern sensor koordineres og varierer over en 5-årsperiode.

6.3 Ekstern og intern sensor

Når ekstern sensor skal sensurere eksamensbesvarelser sammen med intern sensor, har begge ansvar for at eksamensbesvarelsene blir sensurert. Sensurfristen er 3 uker fra innleveringsdatoen for besvarelsene, om ikke høgskolestyret har fastsatt andre frister (UH-loven § 3-9 (4)). Dersom det er innlevert kladdemark som en del av eksamensbesvarelsen, skal sensorene i hvert tilfelle vurdere hvordan disse skal vektlegges. Intern sensor har ansvar for at sensuren gjennomføres innenfor lovbestemte tidsfrister, og for å avlevere sensurlister til eksamensansvarlig i studieseksjonen.

6.4 Ved uenighet om vurderingsuttrykk/karakter

Når ekstern sensor benyttes til å vurdere eksamensbesvarelser, og intern og ekstern sensor ikke blir enige om vurderingen av en besvarelse, skal det ved en slik vurdering trekkes inn en tredje sensor som også skal være ekstern, slik at de tre sensorene avgjør karakteren i fellesskap.

7 Klage og begrunnelse

7.1 Begrunnelse for vedtak (karakter)

Studenter som ber om det, har krav på å få sensurvedtaket begrunnet (UH-loven § 5-3 (1)). Krav om begrunnelse må framsettes innen én uke etter at sensuren ble offentliggjort (Studieforskrift HiG § 37.2). Sensorene avtaler seg i mellom hvem som skal gi begrunnelsen, og avgjør om den skal være skriftlig eller muntlig. Begrunnelsen skal gis innen to uker etter at studenten har framsatt krav om det.

7.2 Klage på formelle feil ved eksamen

Ved klage på formelle feil ved eksamen skal klagen behandles av styrets klagenemnd (UH-loven § 5-2 (1)).

8 Iverksetting

Retningslinjer for ekstern sensor trer i kraft 1. januar 2009. Samtidig oppheves retningslinjer vedtatt av studienemnda ved Høgskolen i Gjøvik 11.04.05.

Vedlegg

UH-loven § 3-9. Eksamen og sensur

- (1) Universiteter og høyskoler skal sørge for at studentenes kunnskaper og ferdigheter blir prøvet og vurdert på en upartisk og faglig betryggende måte. Vurderingen skal også sikre det faglige nivå ved vedkommende studium. Det skal være ekstern evaluering av vurderingen eller vurderingsordningene.
- (2) Styret oppnevner sensor ved eksamen, prøve, bedømmelse av oppgave eller annen vurdering når resultatet inngår på vitnemålet eller innregnes i karakter for vedkommende studium. Det skal være minst to sensorer, hvorav minst én ekstern, ved bedømmelse av kandidatens selvstendige arbeid i høyere grad.
- (3) Den muntlige del av eksamener og prøver skal være offentlig med mindre hensynet til gjennomføringen av eksamenen eller prøven tilsier noe annet. Styret kan gjøre unntak fra regelen om offentlig eksamen i det enkelte tilfelle etter ønske fra vedkommende eksamenskandidat, når tungtveiende hensyn taler for det.
- (4) Sensuren skal foreligge innen tre uker hvis ikke særlige grunner gjør det nødvendig å bruke mer tid. Styret selv kan gjøre unntak for enkeltksamener og kan i midlertidig forskrift etter sjuende ledd fastsette en lengre frist når det ikke er mulig å skaffe det antall kvalifiserte sensorer som er nødvendig for å avvikle sensuren på tre uker. Styret selv kan i forskrift etter sjuende ledd fastsette lengre frist for avhandlinger og tilsvarende større skriftlige arbeider.
- (5) Ved ny sensurering etter §§ 5-2 og 5-3 benyttes minst to nye sensorer, hvorav minst én ekstern. Endring kan gjøres både til gunst og ugunst for klager. Hvis den endelige karakter er fastsatt på grunnlag av både skriftlig og muntlig prøve og klager får medhold i klage på sensuren over den skriftlige del av eksamenen, holdes ny muntlig prøve til fastsetting av endelig karakter.
- (6) Vurderingsuttrykket ved eksamen, prøve, bedømmelse av oppgave eller annen vurdering skal være bestått/ikke bestått eller en gradert skala med fem trinn fra A til E for bestått og F for ikke bestått.
- (7) Styret selv gir forskrift om avleggelse av og gjennomføring av eksamener og prøver, herunder vilkår for å gå opp til eksamen eller prøve på nytt og for adgang til ny praksisperiode og bestemmelser om oppmelding og vilkår for oppmelding. For utdanninger med nasjonale rammeplaner fastsatt etter § 3-2 annet ledd må forskriften ta utgangspunkt i de eventuelle generelle bestemmelser om eksamen og sensur som gis i rammeplanen. Styret kan delegere til avdeling eller grunnenhet å gi utfyllende regler om forhold som er særegne for den enkelte eksamen.